

การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมสำหรับ
สถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 25*

THE DEVELOPMENT OF PARTICIPATORY ACADEMIC
ADMINISTRATION GUIDELINES FOR SMALL – SIZE SCHOOLS UNDER
THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE OFFICE 25

นิภาพร พินิจมนตรี

Nipaporn Pinitmontree

ธรินธร นามวรรณ

Tharinthorn Namwan

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Maharakham University, Thailand

E-mail: nipapornpinit0116@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความฉบับนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 2) พัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 แบ่งเป็น 2 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 14 คน ครูผู้สอนจำนวน 185 คนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 100 คน โรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 รวม 299 คนได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นเครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ระยะที่ 2 ศึกษาการพัฒนาแนวทาง กลุ่มผู้ให้ข้อมูลคือ ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานวิชาการและประธานคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 9 คน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสัมภาษณ์และประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางซึ่งประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน สถิติที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันของแนวทางการบริหารงาน

* Received 1 June 2020; Revised 15 June 2020; Accepted 29 June 2020

วิชาการแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 โดยรวมอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมาก ความต้องการจำเป็นข้อที่มีค่ามากที่สุด คือ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และข้อที่มีค่าน้อยที่สุด คือด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 2) แนวทางการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 มีทั้งหมด 7 องค์ประกอบ 29 แนวทาง ผลการประเมิน พบว่า องค์ประกอบของแนวทางมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การพัฒนาแนวทาง, การบริหารงานวิชาการ, การมีส่วนร่วม

Abstract

The purposes of the research article were 1) to investigate the current situations, desirable situation and needs of participatory academic administration for small – size schools under the secondary Educational service area office 25, 2) to develop the guidelines of participatory academic administration for small – size schools under the secondary Educational service area office 25. The study divided into 2 phases as follows. Phase 1 was the study related to the current situations, desirable situation and needs, the sample was 229 consisted of school administrators, teachers and the committee of basic Education of small – size schools who were selected by stratified random sampling. The instrument used was the questionnaire. Standard deviation and PNI modified were used to analyze the data. Phase 2 was the development of the guidelines . There were 9 participants consisted of school administrators, heads of academic department and the chairperson of the committee of basic Education who suggested the guidelines. The instruments used comprised of the interview questions and the evaluation form of the appropriateness and possibility which evaluated by 5 experts. The data were analyzed by using percentage, mean and standard deviation. The results of the study revealed that; 1) The current situations of participatory academic administration for small – size schools under the secondary Educational service area office 25 shown that overall rated in more level. The desirable situations shown that overall rated in more level. The needs of participatory academic administration for small – size schools shown that the most needed was learning process development and the least was research for

educational development respectively. 2) The guidelines of participatory academic administration for small – size schools under the secondary Educational service area office 25 revealed that there were 7 elements and 29 guidelines. The results of the guidelines evaluation shown that element of the guidelines were appropriated and possible rated in the most level.

Keywords: Guidelines Development, Academic Administration, Participatory

บทนำ

การจัดการศึกษาของประเทศไทยมุ่งเน้นที่จะให้องค์กรของสังคมทุกภาคส่วนเข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษา และให้มีการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาไปที่เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษามีอำนาจอิสระในการตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของตนเองมากขึ้น ด้วยความเชื่อที่ว่า การตัดสินใจที่ดีที่สุดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษาน่าจะเกิดจากการตัดสินใจของคณะบุคคลผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่อยู่ใกล้ชิด และมีส่วนเกี่ยวข้องกับนักเรียนมากที่สุด กระบวนการบริหารจัดการจึงต้องมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เพราะผลการศึกษาหรือคุณภาพของนักเรียนจะเกิดขึ้นที่โรงเรียนเป็นหลัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 มาตรา 39 ได้กำหนดให้มีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล และด้านบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง โดยหวังว่าเมื่อมีการกระจายอำนาจออกจากกระทรวงไปแล้ว ขั้นตอนการบริหารจะน้อยลง เวลาที่ใช้ในการตัดสินใจแต่ละเรื่องจะสั้นลง ดังนั้นสถานศึกษาในฐานะที่เป็นหน่วยงานที่สำคัญที่สุดจะต้องแสดงบทบาทให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติที่เน้นการบริหารจัดการศึกษาโดยการมีส่วนร่วม ให้ทุกคนทุกฝ่ายได้แสดงความคิดเห็นและเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างแท้จริง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546)

การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้การดำเนินงานของสถานศึกษาบรรลุเป้าหมายหลัก คือนักเรียนบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตร กล่าวคือมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข (รุจิรี ภูสาระ และจันทราณี สงวนนาม, 2545) ดังนั้นสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในฐานะหน่วยปฏิบัติงานจึงต้องมีการกำหนดหลักการและแนวทางในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งสำนักงานปฏิรูปการศึกษา ได้แบ่งงานบริหารเป็น 4 งาน ได้แก่ งานวิชาการ งานบริหารบุคคลงานงบประมาณ และงานบริหารทั่วไป โดยมีงานวิชาการเป็นงานหลักหรือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุดด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการโดยอิสระคล่องตัวรวดเร็วสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตร และกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนการวัดผลและประเมินผล รวมทั้งการจัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่นได้อย่างมีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพ (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2545)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 เป็นหน่วยงานที่บริหารและจัดการศึกษาให้บริการด้านการจัดการเรียนการสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษา มีภารกิจเร่งด่วนในการพัฒนาด้านวิชาการทั้งด้านคุณภาพของสถานศึกษาและด้านครูบุคลากรทางการศึกษา แต่อย่างไรก็ตามผลการดำเนินงานด้านวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ยังประสบปัญหาด้านงานวิชาการเนื่องจากนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนค่อนข้างต่ำ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนขาดความพร้อมทางด้านปัจจัย เช่น มีครูไม่ครบชั้นเรียน ครูสอนไม่ตรงสาขาวิชาเอก ขาดแคลนสื่อการเรียนการสอน รวมถึงปัญหาของสถานศึกษาและบุคลากรภายในสถานศึกษา ส่วนหนึ่งยังขาดความรู้ความเข้าใจในด้านการบริการงานวิชาการซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษา และส่งเสริมผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถได้ตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา ด้วยเหตุดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 เนื่องจากผู้วิจัยเล็งเห็นถึงปัญหาของการบริหารงานวิชาการซึ่งเป็นหัวใจของสถานศึกษา และการบริหารงานวิชาการเป็นงานที่สำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาจะส่งผลให้เกิดการช่วยเหลือส่งเสริม สนับสนุนการมีส่วนร่วมเข้ามามีบทบาทให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครูบุคลากรและคณะกรรมการสถานศึกษา เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน เพื่อให้ได้แนวทางที่เหมาะสมในการบริหารงานวิชาการและใช้เป็นแนวทางให้สถานศึกษาหน่วยงานต้นสังกัดหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปพัฒนาปรับปรุงการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพและเป็นรูปธรรมในการนำผลการวิจัยใช้ให้เกิดประโยชน์กับสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25
2. เพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนาแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) โดย เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ แบ่งเป็น 2 ระยะ

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น

1. ประชากร ได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 50 คน ครูผู้สอน จำนวน 838 คนและ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 450 คนในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา 25 รวม 1,338 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 14 คน ครูผู้สอน จำนวน 185 คน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 100 คนในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 รวม 299 คนได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น กำหนดขนาดโดยใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 42 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.60 ถึง 1.00 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของสภาพปัจจุบันอยู่ระหว่าง 0.32 ถึง 0.88 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของสภาพที่พึงประสงค์อยู่ระหว่าง 0.36 ถึง 0.90 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของสภาพปัจจุบันเท่ากับ 0.91 และ ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของสภาพที่พึงประสงค์เท่ากับ 0.93

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจัดส่งไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยได้กำหนดรหัสของแบบสอบถามทุกชุดก่อนจัดส่งไปยังสถานศึกษา ผู้วิจัยใช้วิธีการจัดส่งแบบสอบถามด้วยตนเองและมีผู้ช่วยเหลือจัดส่ง แล้วนัดหมายเพื่อขอรับคืนด้วยตนเองและด้วยผู้ช่วยเหลือ ภายในเวลา 2 สัปดาห์ หลังการจัดส่งโดยผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 299 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ทุกฉบับ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

5.2 วิเคราะห์แบบสอบถามสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25

5.3 วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม เพื่อจัดลำดับความสำคัญ (Modified Priority Needs Index: PNImodified)

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าจัดลำดับความต้องการจำเป็น

6.2 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่ ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถาม ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ

ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

1.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์เชิงลึก ได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษา ครูหัวหน้างานวิชาการและประธานคณะกรรมการสถานศึกษาในโรงเรียนที่มีแนวทางปฏิบัติที่ดี (Best Practice) จำนวน 3 แห่งจากโรงเรียนขนาดใหญ่ กลาง และเล็ก รวมจำนวน 9 คนโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

1.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างแนวทางการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ได้แก่ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษา จำนวน 5 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบสัมภาษณ์โรงเรียนที่มีแนวทางปฏิบัติที่ดี (Best Practices) ที่พัฒนาขึ้นตามขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม

2.2 แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยได้จัดเตรียมเครื่องมือที่ใช้สัมภาษณ์และขอหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์ จากนั้นจึงลงพื้นที่สัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายตามวันเวลาที่ได้นัดหมายไว้ทั้งในเวลาราชการและนอกเวลาราชการด้วยตนเองเพื่อให้ข้อมูลเชิงลึก

3.2 ผู้วิจัยได้จัดเตรียมเครื่องมือที่ใช้ประเมิน และขอหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อขอ

ความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน ด้วยตนเองและทางไปรษณีย์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์จำนวน 3 โรงเรียน มาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อสรุปใจความสำคัญและนำเสนอเป็นความเรียงเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนทางการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก

4.2 นำข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินความสอดคล้อง ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก มาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานแล้ว การแปลความหมายของคะแนน

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 สถิติพื้นฐานที่ใช้ ได้แก่ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.2 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

ผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของแนวทางการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ปรากฏดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของแนวทางการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25

การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการจำเป็น	
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	PNI _{modified}	ลำดับ
1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	3.68	0.88	มาก	4.53	0.56	มากที่สุด	0.231	5
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	3.62	0.93	มาก	4.60	0.56	มากที่สุด	0.271	1
3. การวัดผลและประเมินผล	3.59	0.91	มาก	4.53	0.63	มากที่สุด	0.262	2
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.58	0.88	มาก	4.37	0.58	มาก	0.221	7
5. การนิเทศการศึกษา	3.51	0.91	มาก	4.36	0.65	มาก	0.242	3
6. การแนะแนวการศึกษา	3.58	0.84	มาก	4.49	0.56	มาก	0.237	4
7. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	3.58	0.96	มาก	4.43	0.60	มาก	0.225	6
รวม	3.59	0.90	มาก	4.47	0.59	มาก	0.245	

จากตารางที่ 1 พบว่าสภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษา ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละองค์ประกอบ พบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการแนะแนวการศึกษาและด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอยู่ในระดับมากทุกด้าน

สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษา ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละองค์ประกอบ พบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวัดผลและประเมินผล อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการแนะแนวการศึกษา และด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก

ความต้องการจำเป็นข้อที่มีค่ามากที่สุด คือ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ รองลงมา คือ ด้านการวัดผลและประเมินผล และข้อที่มีค่าน้อยที่สุด คือด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2. ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25

แนวทางการบริหารงานวิชาการ แบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.85	0.25	มากที่สุด	4.76	0.31	มากที่สุด
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	4.96	0.09	มากที่สุด	4.84	0.36	มากที่สุด
3. การวัดผลและประเมินผล	4.96	0.09	มากที่สุด	4.76	0.40	มากที่สุด
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.95	0.11	มากที่สุด	4.45	0.71	มาก
5. การนิเทศการศึกษา	4.87	0.30	มากที่สุด	4.67	0.63	มากที่สุด
6. การแนะแนวการศึกษา	5.00	0.00	มากที่สุด	4.85	0.34	มากที่สุด
7. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา	4.87	0.18	มากที่สุด	4.67	0.60	มากที่สุด
รวม	4.92	0.15	มากที่สุด	4.71	0.48	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า ความเหมาะสมของแนวทางการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25

โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

1. สภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละองค์ประกอบ พบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการแนะแนวการศึกษาและด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้บริหารได้ให้ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการมาเป็นอันดับแรก จึงทำให้ผลการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของประภาศิริ คุณาคำ ได้ศึกษา รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 พบว่าสภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ประภาศิริ คุณาคำ, 2558) สอดคล้องกับงานวิจัยของ กมลรัตน์ แก่นจันทร์ ได้ศึกษา การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 3 พบว่าสภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 3 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (กมลรัตน์ แก่นจันทร์, 2560) และสอดคล้องกับงานวิจัย อัทพร อูระงาม ได้ศึกษา การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 พบว่าสภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ การวัดผลและประเมินผล ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ด้านการนิเทศการศึกษา (อัทพร อูระงาม, 2560)

ผลการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละองค์ประกอบ พบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวัดผลและประเมินผลอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการแนะแนวการศึกษา และด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากความต้องการและความคาดหวังในการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2542 มาตรา 39 ที่กำหนดให้มีกระจายอำนาจการบริหารและการจัด

การศึกษาทั้ง 4 ด้านคือวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล การบริหารทั่วไป ไปยังสถานศึกษามากที่สุดเพื่อให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระคล่องตัวรวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนสถานศึกษาชุมชนท้องถิ่นซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการจัดการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทธิรา เกษมราษฎร์ ที่ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครู โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการวัดและประเมินผล ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการจัดการเรียนการสอน (สุทธิรา เกษมราษฎร์, 2559) สอดคล้องกับ ปาริชาติ สุนทร ได้ศึกษา การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 พบว่า การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ทั้ง 7 ด้านภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก (ปาริชาติ สุนทร, 2560) และสอดคล้องกับ อัทพร อูระงาม ที่ได้ศึกษาการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 พบว่า สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการทั้งโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก (อัทพร อูระงาม, 2560)

ผลการศึกษาค้นคว้าความต้องการจำเป็นของแนวทางการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 พบว่า ข้อที่มีความมากที่สุด คือ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ รองลงมา คือ ด้านการวัดผลและประเมินผล และข้อที่ค่าน้อยที่สุด คือ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการตระหนักเห็นถึงความสำคัญของการการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพของผู้เรียนซึ่งในปัจจุบันการจัดการกระบวนการเรียนรู้ จะต้องจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจความถนัดของผู้เรียนเพื่อฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ การประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการเรียนรู้จากประสบการณ์จริงและการปฏิบัติจริง เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อผู้เรียนอย่างสูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัชรินทร์ โคตรสมบัติ ที่ได้ศึกษา เรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 2 (พัชรินทร์ โคตรสมบัติ, 2558) สอดคล้องกับงานวิจัยของ เพ็ญพัทธ์ มิ่งวงศ์ธรรม ที่ได้ศึกษา เรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 (เพ็ญพัทธ์ มิ่งวงศ์ธรรม, 2560) และสอดคล้อง

กับงานวิจัยของ กตัญญูตา เจริญนอม ที่ได้ศึกษา เรื่อง แนวทางการบริหารวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด 1 ซึ่งผลการวิจัย พบว่าการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เป็นองค์ประกอบของการแนวทางการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา (กตัญญูตา เจริญนอม, 2560)

2. การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 พบว่ามีทั้งหมด 7 องค์ประกอบ 29 แนวทาง ความเหมาะสมของแนวทางการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการแนะแนวการศึกษา รองลงมา มีเท่ากัน 2 ด้านคือ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้และด้านการวัดผลและประเมินผล และด้านที่มีค่าน้อยที่สุด คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ส่วนความเป็นไปได้ของแนวการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 6 ด้าน ระดับความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก 1 ด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการแนะแนวการศึกษา รองลงมา คือ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการพัฒนาคุณภาพภายในสถานศึกษาและด้านที่มีค่าน้อยที่สุด คือ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งผู้วิจัยนำผลการศึกษาจากระยะที่ 1 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 มาผนวกกับระยะที่ 2 (การศึกษาโรงเรียนที่มีแนวทางปฏิบัติที่ดี) ซึ่งเป็นการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วทำการสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับจัดทำเป็นแนวทางการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการดำเนินการสร้างแนวทางมีการสังเคราะห์แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องทั้งในส่วนของบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก และการสร้างแนวทางซึ่งเป็นไปตามกระบวนการวิจัย อีกทั้งกระบวนการต่าง ๆ ก่อนที่จะได้มาซึ่งแนวทางที่สมบูรณ์ ได้ผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งเป็นบุคคลที่มีความรู้และความสามารถในด้านการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของสถานศึกษาเป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอุทัย ไทยกรณ์ ที่ได้ศึกษา เรื่อง รูปแบบการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาพบว่า รูปแบบและแนวทางการบริหารจัดการงาน

วิชาการสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาด้านความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด (อุทัย ไทยภรณ์, 2558) และสอดคล้องกับงานวิจัยของเพ็ญพักตร์ มิ่งวงศ์ธรรม ที่ได้ศึกษา เรื่องการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ผลการวิจัยปรากฏว่า องค์ประกอบและตัวชี้วัดของ การบริหารงานวิชาการ มีความสอดคล้องโดยรวมอยู่ในระดับมาก สภาพปัจจุบันในการ บริหารงานวิชาการโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สภาพพึงประสงค์ในการบริหารงานวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก (เพ็ญพักตร์ มิ่งวงศ์ธรรม, 2560)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 มีทั้งหมด 7 องค์ประกอบ 29 แนวทาง ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มี 5 แนวทาง การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มี 5 แนวทาง การวัดผลและประเมินผลมี 5 แนวทาง การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา มี 4 แนวทาง การนิเทศการศึกษามี 3 แนวทาง การแนะแนวการศึกษา มี 4 แนวทาง และ การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มี 3 แนวทาง จากการ ศึกษาสภาพ ปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมาก ความต้องการ จำเป็นข้อที่มีค่ามากที่สุด คือ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และข้อที่มีค่าน้อยที่สุด คือ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ 1) ผลการจากการศึกษาความต้องการจำเป็นในการ พัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 พบว่า ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มี ค่าเฉลี่ยมากที่สุด ดังนั้นผู้บริหารควรมีนโยบายส่งเสริมให้ครูมีการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ อย่างต่อเนื่องเพื่อเป็นการพัฒนารวมถึงแสวงหานวัตกรรมสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัยมาใช้ ในการจัดการเรียนการสอน 2) ควรใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขนาดเล็ก โดยการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ และเน้นการบริหารแบบบูรณาการ 3) ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคนควรตระหนักและให้ความสำคัญของการบริหารงาน วิชาการแบบมีส่วนร่วมมีการกำหนดและวางแผนนโยบายตลอดจนดำเนินการตามโครงการ ต่าง ๆ อย่างชัดเจนและต่อเนื่อง ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป 1) ควรศึกษาปัจจัยที่ ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อเป็นข้อมูลสารสนเทศในการบริหาร โรงเรียนขนาดเล็กให้มีคุณภาพ 2) ควรศึกษารูปแบบการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขนาดเล็ก โดยการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ และเน้นการบริหารแบบบูรณาการ

เอกสารอ้างอิง

- กัตัญญดา เจริญนอม. (2560). การพัฒนาแนวทางการบริหารวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- กมลรัตน์ แก่นจันทร์. (2560). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). การบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- ประภาศิริ คุณาคำ. (2558). ประภาศิริ คุณาคำ. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ปารีชาต สุนทร. (2560). การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4. ใน รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.
- พัชรินทร์ โคตรสมบัติ. (2558). การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เพ็ญพักตร์ มิ่งวงศ์ธรรม. (2560). แนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- รุจิรี ภู่อาระ และจันทร์ธานี สงวนนาม. (2545). การเขียนแผนการเรียนรู้. กรุงเทพมหานคร: บุ๊คพอยส์.
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2545). การพัฒนาตัวบ่งชี้สำหรับประเมินคุณภาพการบริหารจัดการ. กรุงเทพมหานคร: ธารอักษร.
- สุทธิรา เกษมราษฎร์. (2559). การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครู โรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3. ใน รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยบูรพา.

- อัคร อูระงาม. (2560). การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อุทัย ไทยกรรม. (2558). รูปแบบการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา. ใน วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนทางการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.